

רשומות

הצעות חוק

הכנסת

16 בינואר 2017

677

י"ח בטבת התשע"ז

עמוד

הצעת חוק הבהירות לכנסת (תיקון מס' 68) (הוראות שונות), התשע"ז-2017 58

הצעת חוק הבחירות לכנסת (תיקון מס' 68) (הוראות שונות), התשע"ז-2017*

פרק א': מינהל הבחירות

1. תיקון סעיף 8 בחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969' (להלן - החוק העיקרי), בסעיף 8, אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:
"ד) מצאה הוועדה המרכזית, לא יאוחר מהיום ה-42 שלפני יום הבחירות, כי מטעמי ניהול הבחירות יש הצדקה לכלול יישוב באזור בחירות מסוים, רשאית היא לקבוע את אזור הבחירות שבו ייכלל, ובלבד שאזורי הבחירות יהיו שטחים רצופים."
בסעיף 19(א) לחוק העיקרי, במקום ה"ה-38" יבוא ה"ה-52".
2. תיקון סעיף 19 בחוק העיקרי, בסופו יבוא "בהתחשב במספר החברים של כל סיעה בוועדה המרכזית ביחס למספר החברים הכולל בוועדה המרכזית, למעט היושב ראש; יושב ראש הוועדה המרכזית רשאי לקבוע בכללים את האופן והמועדים למינוי סגנים כאמור".
3. תיקון סעיף 20 בחוק העיקרי, בסופו יבוא "בהתחשב במספר החברים של כל סיעה בוועדה המרכזית ביחס למספר החברים הכולל בוועדה המרכזית, למעט היושב ראש; יושב ראש הוועדה המרכזית רשאי לקבוע בכללים את האופן והמועדים למינוי סגנים כאמור".

ד ב ר י ה ס ב ר

האחר, באופן שאזור הבחירות יישאר שטח גיאוגרפי רצוף. יודגש כי אין בהעברה זו כדי להשפיע על מקום הקלפי שבה יצביע הבוחר אלא רק על עניינים הנוגעים לניהול הבחירות, כגון יעד מסירתו של חומר הצבעה של קלפי מסוימת בתום יום הבחירות לפי סעיף 79 לחוק הבחירות.

סעיף 2 לפי סעיף 19(א) לחוק הבחירות, הוועדה המרכזית תמנה ועדות בחירות אזוריות (להלן - ועדות אזוריות) לא יאוחר מהיום ה-38 שלפני יום הבחירות. כדי לאפשר לוועדות האזוריות להתכנס במועד מוקדם יותר מוצע להקדים את מועד המינוי האמור ליום ה-52 שלפני יום הבחירות.

סעיף 3 סעיף 20(ב) לחוק הבחירות קובע כי הוועדה המרכזית תמנה לכל ועדה אזורית, מבין חברי אותה ועדה, שלושה סגנים ליושב ראש. מוצע לעגן בחקיקה ראשית את הכלל הנהוג בוועדה המרכזית שלפני סגני היושב ראש בוועדות האזוריות מתמנים בהתחשב במספר החברים של כל סיעה בוועדה המרכזית. עוד מוצע להסמיך את יושב ראש הוועדה המרכזית לקבוע בכללים את האופן והמועדים למינוי סגנים כאמור.

מוצעים תיקונים בנושאים שונים הנוגעים לבחירות לכנסת, ביוזמת ועדת הבחירות המרכזית לכנסת (להלן - הוועדה המרכזית), שהם פרי ניסיון שהצטבר במערכות הבחירות האחרונות. בתיקונים כלולות הוראות בדבר מינהל הבחירות, קביעת הסדר הצבעה מיוחד לחברי הוועדה המרכזית ועובדי ועדות הבחירות, הוספת מידע שוועדת הבחירות זכאית לקבל מרשות האוכלוסין ואיוון בין מספר הבוחרים בקלפיות סמוכות.

פרק א': מינהל הבחירות

סעיף 1 סעיף 8 לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969' (להלן - חוק הבחירות), קובע את אזורי הבחירות שבהם פועלות ועדות הבחירות האזוריות. הוועדה המרכזית מוסמכת לפצל אזורי בחירות לאזורים קטנים יותר לפי התנאים שנקבעו בסעיף, והיא אכן עשתה זאת בעבר מסיבות של ניהול הבחירות באופן יעיל ומיטבי.

מוצע להסמיך את הוועדה המרכזית להעביר יישוב מאזור בחירות אחד לאזור בחירות אחר, אם יש הצדקה לכך מטעמים של ניהול הבחירות. אפשר יהיה להעביר בדרך זו רק יישוב שנמצא סמוך לגבול אזור הבחירות

* מספר פנימי: 2007500.

¹ ס"ח התשכ"ט, עמ' 103; התשע"ה, עמ' 107.

4. בסעיף 39 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (ו) יבוא:
 "(ז) שר הפנים ימסור לוועדה המרכזית, לצורך מילוי תפקידיה, ביום החמישי שלפני יום הבחירות, באמצעי אלקטרוני או מגנטי, מידע על פטירה של אדם הרשום בפנקס הבוחרים שפטירתו נרשמה במרשם האוכלוסין."
5. בסעיף 68 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:
 "(ג1) (1) נוכחו יושב ראש הוועדה המרכזית וסגניו כי במתחם אחד יוצבו כמה מקומות קלפי ומספר הבוחרים הרשומים ברשימת הבוחרים הקשורה לאזור קלפי אחד שונה באופן מהותי ממספר הבוחרים ברשימת בוחרים הקשורה לאזור קלפי אחר באותו מתחם, רשאים הם, לא יאוחר מיום לפני כניסת פנקס הבוחרים לתוקף לפי סעיף 26, להורות על עריכת איוון כמפורט בפסקה (2) בין רשימת הבוחרים הצמודות לאזורי הקלפי שבאותו מתחם, ובלבד שהפער במספר הבוחרים בין רשימות כאמור עולה על 100; לענין זה, "מתחם" – כהגדרתו בסעיף 68א(2).
 (2) החליטו יושב ראש הוועדה המרכזית וסגניו כאמור בפסקה (1), יעביר יושב ראש הוועדה המרכזית או עובד הוועדה שהוא הסמיך לכך בוחרים מרשימת בוחרים שבאזור קלפי אחד לרשימת בוחרים שבאזור קלפי אחר באותו מתחם, בהתאם למספרם הסידורי ברשימת הבוחרים, ורשאי הוא לקבוע כי עקב העברה זו יבוטלו מקומות קלפי, ובלבד שמספר הבוחרים הרשום לאחר האיוון בכל רשימת בוחרים כאמור לא יעלה על 700."

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיפים כדי לווסת עומס בקלפיות, מוצע להסמיך את 5 ו-16 יושב ראש הוועדה המרכזית וסגניו להורות על עריכת איוון בין רשימות בוחרים בקלפיות שבאותו מתחם אם הפער במספר הבוחרים בין הקלפיות עולה על 100; האיוון ייערך באמצעות העברת בוחרים מרשימת בוחרים שבאזור קלפי אחד לרשימת בוחרים שבאזור קלפי אחר באותו מתחם על ידי יושב ראש הוועדה המרכזית, והוא יהיה מוסמך גם לבטל קלפיות בשל איוון כאמור. ואולם, בשים לב לכך שמספר הבוחרים המרבי שמוותר לכלול בכל קלפי לפי סעיף 11 לחוק הבחירות הוא 900, מוצע לקבוע כי מספר הבוחרים בכל קלפי לאחר האיוון לא יעלה על 700.

לפי חוק סדרי השלטון והמשפט (ביטול החלת המשפט, השיפוט והמינהל), התשנ"ט-1999, הוראות חוק הבחירות חלות, בשינויים, על עריכת משאל עם לפי חוק יסוד: משאל עם. כדי להסדיר את תחולת סעיף 68 לחוק הבחירות כנוסחו בסעיף 5 להצעת חוק זו על משאל עם כאמור, מוצע לקבוע כי בעריכת איוון בין קלפיות במשאל עם, מספר הבוחרים בכל קלפי לאחר האיוון לא יעלה על 600 (להבדיל מ-700 כפי שמוצע לקבוע לענין חוק הבחירות), שכן מספר הבוחרים המרבי הרשומים להצבעה בקלפי פלוגית במשאל עם הוא 650.

סעיף 4 בדוחות מבקר המדינה ממערכות הבחירות האחרונות לכנסת הוצגה תופעה חמורה של הצבעה בזהות בדויה בשם נפטרים (מבקר המדינה דוח ביקורת על ההיערכות לבחירות לכנסת התשע עשרה וניהולן (2014), עמ' 78; מבקר המדינה דוח שנתי 2014 - לשנת 2015 ולחשבונות שנת הכספים 2014 (2016), פרק היבטים מינהליים בהיערכות לבחירות לכנסת, עמ' 1869). כדי להתמודד עם תופעה זו מוצע לקבוע בסעיף 39 לחוק הבחירות כי משרד הפנים ימסור לוועדה המרכזית, ביום החמישי שלפני יום הבחירות, מידע על פטירה של אדם הרשום בפנקס הבוחרים שפטירתו נרשמה במרשם האוכלוסין. מידע זה יימסר נוסף על מידע שמוסר משרד הפנים לוועדה המרכזית לפי סעיף קטן (ו) של הסעיף האמור. ויבהר כי מוכרי ועדות הקלפי יקבלו את המידע האמור, ובמסגרת סמכותם לזהות את הבוחר לפי סעיף 74 לחוק הבחירות, הם יונחו לפעול באופן מתאים אם יגיע להצביע אדם שרשום בפנקס הבוחרים ולפי המידע שמסר משרד הפנים כאמור הוא נפטר. המידע שיועבר יושמד יחד עם השמדת יתר חומר הבחירות לפי סעיף 79 לחוק הבחירות.

- תיקון סעיף 71 6. בסעיף 71(ב) לחוק העיקרי, במקום הסיפה החל במילים "יושב ראש ועדת הקלפי" יבוא "מזכיר ועדת הקלפי".
- תיקון סעיף 73 7. בסעיף 73 לחוק העיקרי, בסופו יבוא "כן רשאי יושב ראש הוועדה המרכזית לקבוע בכללים סוגי עבודות או תפקידים שעובדי הוועדה המרכזית או הוועדה האזורית שמבצעים אותם ביום הבחירות יהיו רשאים להימצא אף הם במקום הקלפי בשעות ההצבעה לצורך מילוי תפקידם".
- תיקון סעיף 78 8. בסעיף 78(א)(4) לחוק העיקרי, במקום "משני" יבוא "משלושה", ובמקום "אך הפתק השני לא יובא בחשבון" יבוא "אך הפתקים הנוספים לא יובאו בחשבון".
- תיקון סעיף 79 א 9. בסעיף 79 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:
- "(א1) על אף האמור בסעיף קטן (א), יושב ראש הוועדה המרכזית רשאי להורות, מטעמים מיוחדים שיירשמו ולשם חקירת עבירות לפי חוק זה, כי חומר הבחירות הנוגע לקלפי מסוימת, כולו או חלקו, לא יושמד או יושמד במועד אחר, כפי שיחליט, והכול לתקופה שלא תעלה על 90 ימים, ורשאי הוא לשוב ולהאריכה לתקופות נוספות שלא יעלו על 90 ימים בכל פעם".

ד ב ר י ה ס ב ר

עבודות או תפקידים מהסוג שקבע יושב ראש הוועדה המרכזית כאמור במקום הקלפי בבחירות בקרב חיילים ושוטרים, וכן בבתי סוהר ובבתי מעצר, ובלבד שנוכחותם במקום דרושה לצורך מילוי תפקידם.

סעיף 8 מנתוני הוועדה המרכזית עולה כי במערכת הבחירות לכנסת ה-20, 82% מכלל הקולות הפסולים שניתן לשייך לרשימה (מתוך כ-18,000 קולות) נפסלו מאחר שנמצאו במעטפה שלושה פתקי הצבעה או יותר לאותה רשימת מועמדים. כדי לצמצם את מספר הקולות הפסולים כאמור, מוצע לקבוע כי שלושה פתקי הצבעה זהים באותה מעטפה יהיו כשרים וייספרו כקול אחד (לעומת ההסדר הקבוע כיום בסעיף 78(א) לחוק הבחירות, שלפיו רק שני פתקי הצבעה זהים יהיו כשרים וייספרו כקול אחד).

סעיף 9 סעיף 79 לחוק הבחירות קובע כי הוועדה המרכזית תשמיד את חומר הבחירות, למעט הפרוטוקולים של ועדות הקלפי, לאחר תום המועד להגשת ערעורי בחירות, ואם הוגשו ערעורים כאמור - עד לאחר מתן פסק דין בהם, אלא אם כן בית המשפט הורה אחרת. לעתים עולה צורך בוועדה המרכזית לשמור חלק מחומר הבחירות, ובין היתר את פתקי ההצבעה, כדי לאפשר חקירות משטרה בעבירות לפי חוק הבחירות. לפיכך,

סעיף 6 סעיף 71 לחוק הבחירות קובע כי הוועדה המרכזית תמסור את רשימת הבחורים הרשאים להצביע בקלפי מסוימת לידי יושב ראש ועדת הקלפי לא יאוחר מיומיים לפני יום הבחירות. ואולם, זהות היושב ראש לעתים אינה ידועה לוועדה המרכזית במועד שבו היא נדרשת למסור את רשימת הבחורים כאמור, ולכן מוצע שרשימת הבחורים תימסר למזכיר ועדת הקלפי, שהוא נציג הוועדה המרכזית בקלפי.

סעיפים 7, 10 ו-11 נוכחותם של עובדי הוועדה המרכזית ושל עובדי ועדות אזוריות דרושה לעתים במקום הקלפי לשם מילוי תפקידם כנציגי הוועדה המרכזית. לפיכך, מוצע להתיר את נוכחותם במקום הקלפי בשעות ההצבעה, ובלבד שהיא דרושה לצורך מילוי תפקידם. ואולם, כדי לאפשר פיקוח על מספר האנשים שיהיו רשאים להימצא במקום הקלפי בעת ההצבעה ולוודא כי אכן מדובר רק באותם בעלי תפקידים שנודרשים לכך במסגרת תפקידם, מוצע כי יושב ראש הוועדה המרכזית יקבע בכללים סוגי עבודות או תפקידים שעובדי הוועדה המרכזית או הוועדה האזורית שמבצעים אותם יהיו רשאים להימצא אף הם במקום הקלפי בשעות ההצבעה לשם מילוי תפקידם. באופן דומה, מוצע להתיר את נוכחותם של עובדי הוועדה המרכזית המבצעים סוגי

10. בסעיף 90(ד) לחוק העיקרי, במקום "בא-כוחו וחיילים" יבוא "בא-כוחו, חיילים", ובסופו יבוא "וכן עובדי הוועדה המרכזית הנדרשים להימצא במקום הקלפי לצורך מילוי תפקידם ומבצעים עבודות או תפקידים מהסוג שקבע יושב ראש הוועדה המרכזית בכללים כאמור בסעיף 73".
11. בסעיף 116ד(ה) לחוק העיקרי, במקום "בא כוחו וכן סוהרים" יבוא "בא כוחו, סוהרים", ובסופו יבוא "וכן עובדי הוועדה המרכזית הנדרשים להימצא במקום הקלפי לצורך מילוי תפקידם ומבצעים עבודות או תפקידים מהסוג שקבע יושב ראש הוועדה המרכזית בכללים כאמור בסעיף 73".

פרק ב': הצבעת חברי הוועדה המרכזית ועובדי ועדות הבחירות

12. בכותרת פרק 4' לחוק העיקרי, במקום "וחברי ועדת קלפי" יבוא "חברי ועדת קלפי, חברי הוועדה המרכזית ועובדי ועדות הבחירות".
13. אחרי סעיף 116יט לחוק העיקרי יבוא:
- "הצבעת חברי הוועדה המרכזית ועובדי ועדות הבחירות
- 116יט. (א) חבר הוועדה המרכזית ועובד של הוועדה המרכזית או של ועדה אזורית רשאים להצביע בקלפי שבאזור הבחירות שבו הם משמשים בתפקידם ביום הבחירות, בדרך שבה מצביע בקלפי מוזכר ועדת הקלפי לפי סעיף 116יח, ובלבד שיושב ראש הוועדה המרכזית, או עובד הוועדה שהוא הסמיך לכך, נוכח כי קיימות נסיבות הקשורות למילוי תפקידו של החבר או העובד ביום הבחירות שבשלהן נבצר ממנו להצביע בקלפי באזור מגוריו, והוא הציג תעודה שהנפיקה לו הוועדה המרכזית ובה צוין כי הוא רשאי להצביע כאמור בסעיף זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

התשע"ו-2016, שפורסמה בהצעות חוק הכנסת - 659 מיום כ"ו בתמוז התשע"ו (1 באוגוסט 2016), והם מתפרסמים כעת שנית.

סעיפים בשל אופי עבודתם של עובדי הוועדה המרכזית 12 ו-13 והוועדות האזוריות, שביום הבחירות מונים עשרות אלפים, פעמים רבות אין באפשרותם להצביע בקלפי שבה הם רשומים. לפיכך, מוצע לקבוע הסדר הצבעה מיוחד עבורם. מוצע כי הסדר זה יחול גם על חברי הוועדה המרכזית, שאף הם נדרשים לעתים למלא תפקיד עבור ועדת הבחירות ביום הבחירות, שכן לא ראוי כי דווקא האנשים שעוסקים בעניינים הנוגעים לקיומן של הבחירות במסגרת תפקידם יתקשו לממש את זכותם להצביע.

מוצע לקבוע כי יושב ראש הוועדה המרכזית יהיה רשאי להורות, מטעמים מיוחדים שיירשמו ולשם חקירת עבירות לפי חוק הבחירות, כי חומר הבחירות מקלפי מסוימת, כולו או חלקו, לא יושמד או יושמד במועד אחר. החלטת יושב ראש הוועדה המרכזית תהיה לתקופה מרבית של 90 ימים, והוא רשאי לשוב ולהאריכה מעת לעת לתקופות נוספות שלא יעלו על 90 ימים בכל פעם. לעניין זה יובהר כי סמכות יושב ראש הוועדה המרכזית כאמור היא מקבילה לסמכות בית המשפט לפי סעיף קטן (א) של סעיף 79א האמור.

פרק ב': הצבעת חברי הוועדה המרכזית ועובדי ועדות הבחירות
התיקונים המוצעים בפרק זה פורסמו כחלק מהצעת חוק הבחירות לכנסת (תיקון מס' 67) (הוראות שונות),

(ב) יושב ראש הוועדה המרכזית רשאי לקבוע מקומות קלפי מיוחדים במקום מושבה של הוועדה המרכזית או של ועדה אזורית לשם הצבעה לפי סעיף זה.

(ג) יושב ראש הוועדה המרכזית יקבע הוראות בדבר סדרי הפעלתן ועבודתן של קלפיות כאמור בסעיף קטן (ב), ובכלל זה שעות ההצבעה בקלפיות בכלל או בקלפי מסוימת, הרכב ועדות הקלפי ואופן ההצבעה, בכפוף להוראות סעיף 116.

(ד) בסעיף זה, "עובד" - לרבות מי שעובד בוועדה, מבצע בעבודה תפקיד או מעניק לה שירות ביום הבחירות בלבד.

פרק ג': תיקונים עקיפים

14. בחוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973², בסעיף 18, המילים "בגלל מרחק רב בין ישוב למשנהו" - יימחקו.
15. בחוק המפלגות, התשנ"ב-1992³, בסעיף 28(א), ברישאה, אחרי "בכספים" יבוא "או בנכסים מוחשיים או בלתי מוחשיים".

ד ב ר י ה ס ב ר

המיוחדות האמורות, את הרכב ועדות הקלפי ואת אופן ההצבעה בהן.

פרק ג': תיקונים עקיפים

סעיף 14 סעיף 18 לחוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973, קובע כי אוצר המדינה יממן, באמצעות הוועדה המרכזית, הסעת בוחרים לשם הצבעה בבחירות מיישוב אחד למשנהו וחזרה, וכי הוועדה המרכזית רשאית להתיר הסעה במועד סמוך ליום הבחירות בשל מרחק רב בין יישוב למשנהו. מוצע להרחיב את שיקול דעתה של הוועדה המרכזית לעניין זה ולקבוע כי היא תוכל להתיר מימון הסעת בוחרים סמוך ליום הבחירות ללא תלות בשאלת המרחק בין יישובים כאמור.

סעיף 15 סעיף 2א לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959, קובע איסור שימוש בנכסי הציבור בתעמולת בחירות לכנסת. סעיף זה תוקן בחוק

חבר או עובד כאמור יהיה רשאי להצביע בקלפי באזור הבחירות שבו הוא משמש בתפקידו ביום הבחירות, אם יושב ראש הוועדה המרכזית או עובד הוועדה שהוא יסמיך לכך נוכח שבשל נסיבות הקשורות למילוי תפקידו נבצר ממנו להצביע באזור מגוריו. חבר או עובד כאמור יקבל מהוועדה המרכזית תעודה שבה יצוין כי הוא רשאי להצביע לפי הסעיף המוצע ויצגה בבואו להצביע בקלפי: ההצבעה תיעשה במעטפות חיצוניות (מעטפות כפולות). בדומה להצבעה של מזכיר ועדת קלפי לפי סעיף 116 ויחזק לחוק הבחירות.

כמו כן, מוצע כי יושב ראש הוועדה המרכזית יהיה רשאי לקבוע מקומות קלפי מיוחדים במקום מושבה של הוועדה המרכזית או של ועדה אזורית, כדי שחברי הוועדה המרכזית ועובדי ועדות הבחירות יוכלו להצביע בהם.

מוצע להסמיך את יושב ראש הוועדה המרכזית לקבוע הוראות בדבר סדרי הפעלתן ועבודתן של הקלפיות

² ס"ח התשל"ג, עמ' 52; התשע"ה, עמ' 52.

³ ס"ח התשנ"ב, עמ' 190; התשע"ו, עמ' 1251.

16. בחוק סדרי השלטון והמשפט (ביטול החלת המשפט, השיפוט והמינהל), התשנ"ט-1999⁴, תיקון חוק סדרי השלטון והמשפט (ביטול החלת המשפט, השיפוט והמינהל) בסעיף 9(ב), במקום פסקה (13) יבוא:
"13) בסעיף 68 -

(א) בסעיף קטן (ג1)(2), במקום "700" יקראו "600";

(ב) בסעיף קטן (ה), המילים "בהתייעצות עם סגניו" - לא ייקראו, ובמקום "לא יוצבו יותר משני" יקראו "יוצבו כמה";".

ד ב ר י ה ס ב ר

28כ3 לחוק המפלגות, התשנ"ב-1992, האוסר שימוש בכספי גופים ציבוריים כאמור בקשר עם תעמולה לבחירות מקדימות, כדי להתאימו לתיקון הנזכר בסעיף 2א לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959.

הבחירות (תיקוני חקיקה), התשע"ה-2014 (ס"ח התשע"ה, עמ' 108), והובהר בו כי אסור שימוש כאמור בנכסים מוחשיים או בלתי מוחשיים של הגופים המבוקרים לפי חוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב], המנויים באותו סעיף, ובהם רשויות מקומיות. מוצע לתקן את סעיף

⁴ ס"ח התשנ"ט, עמ' 86; התשע"ה, עמ' 108.

